

Andet led (særlig tilknytning til sagen i øvrigt) af den foreslåede regel er udtryk for *en vis udvidelse* af adgangen til aktindsigt, da der i hidtidig praksis kun foreligger enkelte afgørelser, der – i kraft af en vid fortolkning af kriteriet »retlig interesse« – giver aktindsigt med andet formål end belysning af et konkret retsspørgsmål. Det vil efter rådets forslag bero på en konkret vurdering, om en person har en sådan særlig tilknytning til sagen, at det er rimeligt at give den pågældende adgang til at gøre sig bekendt med sagens dokumenter, selv om aktindsigten ikke har betydning for et retsspørgsmål. I straffesager vil *forurettede* normalt have adgang til aktindsigt efter den foreslåede regel. Det samme gælder *forurettedes nære pårørende*, hvis forurettede er afgået ved døden.

Retsplejerådet foreslår i overensstemmelse med gældende ret, at der først skal være adgang til aktindsigt i straffesager, når sagen er endeligt afsluttet.

Eftersom aktindsigt i de tilfælde, der behandles her, forudsætter, at den, der søger aktindsigt, har en særlig interesse i at få aktindsigt, er der efter Retsplejerådets opfattelse ikke behov for alle de undtagelser til aktindsigt, som er indeholdt i offentlighedsloven.

Retsplejerådet foreslår dog, at aktindsigt efter en konkret vurdering skal kunne begrænses, i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til *statens sikkerhed eller rigets forsvar eller forholdet til fremmede magter eller mellempfolkelige institutioner*.

Retsplejerådet foreslår desuden, at aktindsigt efter en konkret vurdering skal kunne begrænses, i det omfang dokumentet indeholder oplysninger om enkeltpersoners *rent private forhold* eller virksomheders *erhvervshemmeligheder*, og ansøgerens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for væsentlige hensyn til de pågældende.

Endelig foreslår Retsplejerådet, at den gældende regel om begrænsning af aktindsigt i *straffesager* af hensyn til *forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser* eller af hensyn til *beskyttelse af tredjemand*, herunder vidner, videreføres og desuden udvides til at gælde for alle dokumenter.

Der henvises til betænkningen side 146-156.

2.3.2.2. Justitsministeriet kan i det væsentlige tilslutte sig Retsplejerådets synspunkter. Justitsministeriet er således enig i den foreslåede modernisering af kravet om »retlig interesse« og i de foreslåede begrænsninger i adgangen til aktindsigt.

Retsplejerådet foreslår herudover en mindre udvidelse af adgangen til aktindsigt, således at også andre

end personer med »retlig interesse« kan få aktindsigt, hvis de har en særlig tilknytning til sagen. Retsplejerådets forslag tager navnlig sigte på, at forurettede eller, hvis forurettede er afgået ved døden, forurettedes nære pårørende kan få adgang til aktindsigt i straffesager på linje med personer, der i traditionel forstand har »retlig interesse«.

Justitsministeriet finder det imidlertid rigtigst, at denne udvidelse af den eksisterende adgang til aktindsigt i andet end domme og kendelser mv. – og dermed en fravigelse af udgangspunktet om, at der bør kræves »retlig interesse« – afgrænses mere præcist ved i lovteksten udtrykkeligt at henvise til de persongrupper, som Retsplejerådet med sit forslag har haft i tankerne, nemlig forurettede i straffesager og forurettedes nære pårørende. Justitsministeriet er således enig i, at det navnlig er disse persongrupper, der kan have behov for at få aktindsigt, selv om de ikke i traditionel forstand har »retlig interesse«.

Lovforslaget er på denne baggrund udformet i overensstemmelse med Retsplejerådets forslag med den ændring, at adgang til aktindsigt for personer med særlig tilknytning til sagen er erstattet af en adgang til aktindsigt i straffesager for forurettede henholdsvis forurettedes nære pårørende. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 15 (forslag til retsplejelovens kapitel 3 a, jf. navnlig §§ 41 d og 41 e), og bemærkningerne hertil.

2.4. Pressens aktindsigt

2.4.1. Gældende ret

Retsplejeloven har siden den 1. oktober 1999 indeholdt en særlig regel om aktindsigt for pressen. Reglen omfatter redaktører og redaktionelle medarbejdere ved massemedier, som er omfattet af medieansvarsloven, jf. denne lovs § 1. Udtrykket »pressen« omfatter i det følgende sådanne redaktører og redaktionelle medarbejdere.

Pressen kan med parternes samtykke låne sagens dokumenter under retsmøder i *civile sager*, jf. retsplejelovens § 41 a, stk. 3. Dette gælder dog ikke i sager om ægteskab og forældremyndighed, faderskabssager, værgemålssager, sager om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse og sager om prøvelse af adoption uden samtykke.

I *straffesager* kan *hjelpebilag* og *rids* over gerningsstedet udlånes til pressen under domsforhandlingen eller et retsmøde i medfør af retsplejelovens § 922 (tilståelsessager), jf. retsplejelovens § 41 a, stk. 2. Udlån kan nægtes, hvis dokumentets karakter, afgørende hensyn til sigtede, tiltalte eller vidner eller hensyn til